

‘t Leeuweriksveld: Sociale driegeleding in de praktijk

Kathinka en Wouter Kamphuis beheren samen tuinderij 't Leeuweriksveld bij Emmen. De belangrijkste drijfveer voor de ontwikkeling van hun bedrijf is te vinden in hun enthousiasme voor de sociale inzichten van Rudolf Steiner.

Tekst | Kathinka en Wouter Kamphuis Foto | Dick Boschloo

Kathinka (Kiel, 1968) wist als jong kind al dat ze boer wilde worden. Ze volgde een landbouwopleiding op BD-boerderij de Dottenfelderhof bij Frankfurt en daarna nog een muziekstudie in Hamburg. Wouter (Almelo, 1968) rondde een vrije doctoraalstudie af in Wageningen over sociale driegeleding en landbouw. Toen de sociale driegeleding niet zomaar één, twee, drie te verwezenlijken bleek, besloot hij op zijn dertigste om boer te worden.

“We leerden elkaar kennen op een BD-boerderij in de Lüneburger Heide, in 1996. Na op diverse plekken in Duitsland en Nederland ervaring opgedaan te hebben, begon

Wouter in 2004 een eigen bedrijfje op gehuurde grond in de omgeving van Coevorden. Eind 2006 moest hij daar weg, maar kon gedurende twee jaar grond, gebouwen en machines huren van een boer in Orvelte. Ook kon hij de klanten overnemen (groenteabonnementen en boerderijwinkel). We gingen wonen in een eenvoudig vakantiehuisje op het erf en Kathinka kwam in het bedrijf. Na twee jaar hadden we genoeg van alle voorlopige situaties en wilden we onze eigen, vaste plek. Het bedrijf liep goed en de klanten waren tevreden, maar we hadden - ondanks jarenlang hard werken in de landbouw - geen cent eigen vermogen. Wat we wél hadden was het inzicht dat grond in een gezonde economie geen koopwaar kan zijn en dat het een opgave voor iedereen is om daar naartoe te werken. Zo vonden we de kracht om achtergestelde leningen te werven bij ieder die ons maar horen wilde. Daarbij beloofden we het bedrijf in de toekomst in een stichting onder te brengen, zodat het nooit meer verkocht kan worden. De bank ziet achtergestelde leningen als eigen vermogen, en gaf ons een hypotheek om een boerderijtje bij Emmen te kopen. Hoera! Natuurlijk wel met veel te

hoge schulden, maar dat lossen we vanuit de sociale idealen later wel op, dachten wij. Dat “later” kwam in 2015, toen een grondstuk van 3 hectare dat we vanaf 2009 gepacht hadden, ons te koop werd aangeboden. We richtten Stichting Mensen voor de Aarde op en startten een crowdfundingactie “1000 x € 100”. Dat werd een succes: € 60.000 werd aan de stichting geschonken, € 40.000 waren renteloze leningen die deels waarschijnlijk niet afgelost zullen hoeven worden. In dit zelfde intensieve jaar ontstond op ons erf ook een initiatief voor een staatsvrije school. Daarmee hoopten we iets bij te dragen aan het ontstaan van een werkelijk vrij geestesleven. De school, 't Leeuweriksveld, heeft een jaar lang bestaan maar moest helaas eind december 2016 weer sluiten omdat er nog te weinig begrip bleek te zijn voor het belang hiervan.

Eén van Steiners inzichten, dat alleen in een driegelede samenleving kan worden gerealiseerd, is dat in een gezonde economie alléén een prijskaartje kan hangen aan werkelijke prestaties van mensen. Logisch toch? Anders wordt er immers geld betaald voor iets waar niemand een vinger voor

heeft uitgestoken. In de huidige economie echter, is álles voor geld te koop. 98% Van de geldtransacties die nu plaatsvinden betreft zaken die niet door menselijke inspanning tot stand gebracht zijn, zoals grond, arbeidskracht als zodanig (de arbeidsmarkt) en aandelen. Al dergelijke geldtransacties kunnen en moeten in de toekomst wegvallen. Het zelfstandige rechts- en geestesleven (die er beide als zelfstandige geleding nu nog helemaal niet zijn) gaan dan de beschikking over deze zaken regelen. Tot die tijd kunnen we, binnen de ongezonde structuur waar we allemaal inzitten, provisorische stapjes in de goede richting proberen te zetten.

Hoe willen wij nu verder? In de toekomst willen we graag vanuit Mensen voor de Aarde met andere bedrijven en grondbeheersstichtingen samenwerken. Iedere boer die zelf actief wil worden voor het ideaal om grond uit het economisch verkeer te halen, kan meedoen, of hij nu BD, eko of gangbaar is. Het gaat erom de grond echt vrij te maken van zijn financiële waarde. De ontstane voordelen komen voor zover nodig ten goede aan het bedrijf zelf, voor zover mogelijk worden ze via de stichting doorgegeven aan volgende projecten. Zo zou het toch moeten lukken om tenminste iets van de enorme potentie en belofte die de driegeledingsidee inhoudt, zichtbaar te maken? ☞

't Leeuweriksveld is een C.V. met beherend vennoten Wouter en Kathinka Kamphuis en stille vennoot Stichting Mensen voor de Aarde. De stichting brengt op dit moment 3 ha grond in, de overige 2,4 ha en erf en gebouwen zijn nu nog in het bezit van Wouter en Kathinka. Deze grond wordt in de toekomst ook overgedragen aan de stichting. De gebouwen worden bij het pensioen van Wouter en Kathinka verpacht aan een opvolger en na hun overlijden vererfd aan de stichting.